

Spór o rozumienie istnienia po śmierci Tomasza z Akwinu

dr Dawid Lipski

Plan

- › Uzasadnienie podjęcia problemu
- › Rys historyczny
- › Tomasz z Akwinu
- › Początek sporu - Henryk z Gandawy i Idzi Rzymianin
- › Godfryd z Fontaines
- › Tomasz Sutton
- › Uwagi Mieczysława Gogacza

Rys historyczny problematyki istoty i istnienia

- › Arystoteles: różnica na poziomie logicznym
- › Al-Farabi: rozróżnienie na istotę i istnienie w bycie stworzonym
- › Awicenna: Bóg jako *dator esse*
- › Awerroes: istota implikuje istnienie

Różnica *significatio*

istota-----istnienie

nomen-----verbum

światło-----świecenie

(rzeczownikowo)

(czasownikowo)

Tomasz z Akwinu

› Oryginalna koncepcja bytu (istnienie aktem bytu)

podwójne złożenie:

- forma i materia

- istota i istnienie

› Realne złożenie, a nie realna różnica

› *Esse aliud ab essentia*

Początek sporu

Idzi Rzymianin *Theoremata de esse et essentia*

Henryk z Gandawy – kwestia *Utrum creatura ipsa sit suum esse*

- › Potępienia paryskie
- › Idzi – własna koncepcja esse (realna różnica)
- › Idzi – „orędownik” nowej koncepcji Akwinaty
- › Dalsze losy sporu – „niezrozumienie i kłótnie o słowa”

π

Henryk z Gandawy

ujęcia istnienia:

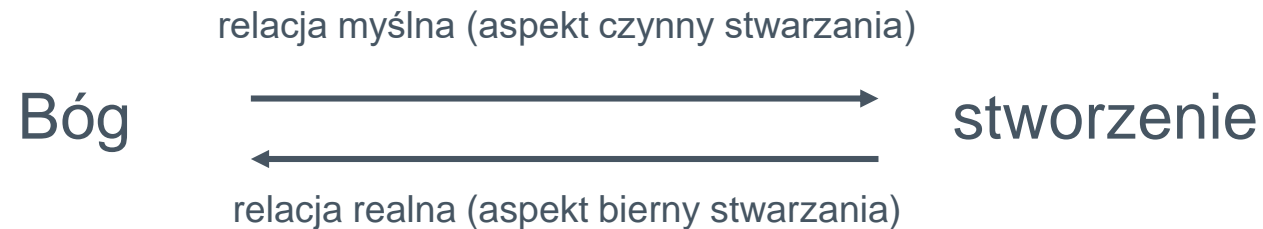
- *esse essentiae*
- *esse existentiae*

Godfryd z Fontaines

Akt stwórczy = *esse* konkretnego bytu

Tomasz Sutton

- › Pierwszy, który upomniał się o oryginalność koncepcji Tomasza z Akwinu
- › Ewolucja poglądów na temat istoty i istnienie
- › *De esse et essentia* – dojrzałe dzieło tomistyczne
- › Spór z Godfrydem z Fontaines (właściwe ujęcie stwarzania i istnienia)



Problem jednej recepcji myśli Tomasza z Akwinu

„Z powodu obciążeń kulturowych, a więc jednak łączenia z myślą św. Tomasza twierdzeń innych filozofii, niełatwo odczytać akt istnienia jako współtworzywo bytu jednostkowego, które jest stworzonym pryncypium, lecz nie jest stałą czynnością Boga wciąż stwarzającego nasze istnienie, co głoszą odmiany tomizmu nie stanowiące wersji tomizmu konsekwentnego”.

„Dopóki nie ustalą się jednego rozumienia myśli św. Tomasza zgodnego z treścią jego tekstów, muszą powstawać różne odmiany recepcji metafizyki św. Tomasza i będą trwałe dzieje tomizmu”.

Mieczysław Gogacz, *Elementarz metafizyki*

Dziękuję za uwagę

π